

vel at næste skulde uddeles af Amtsraaderne. Om det er den hensigtsmæssigste Form, kan man være uenig om, men jeg har ment at kunne slutte mig til Forslaget, og derfor er det optaget i Regeringens Lovforslag i Aar, og jeg kan ikke indse, at dette i og for sig indeholder nogen- somhelst Fare. Forholdet er jo ikke det, at det kan nytte de Vedkommende at anstille et Skapløb om at oprette Skoler. Det kommer nemlig an paa, om man vil have med disse Skoler at gøre, om man vil anerkende dem. Og det, man maa kræve af dem, er, at Undervisningen ledes paa fyldestgørende Maade, og at der i det Hele ved dem er ansat Lærere, som kunne give dem et sagmæssigt Præg. Ganske særlig maa jo her Landbrugs-kandidater komme i Betragtning. Man kan vel ikke sige, at det maa sættes som et nødvendigt Vilkaar, at det skal være en Landbrugs-kandidat, der er Hovedlærer ved en saadan Skole, thi der kan være andre Mænd, som have den samme Dannelse. Og jeg skal her indstøde den Bemærkning, at Landbohøjskolen, efter at have bestaaet i saa mange Aar, endnu vel næppe vil være i Stand til at levere et tilstrækkeligt Antal af Landbrugs-kandidater som Lærere ved disse Landbrugs-skoler. En anden Sag er det, at naar man giver Landbohøjskolen den Udvidelse, som her er paatænkt, vil man i højere Grad kunne sætte det som Betingelse, at det skal være Kandidater derfra, som skulle være Lærere og Forstandere ved saadanne Skoler. Derfor finder jeg, at det er god Mening i at forbyde disse Skoler med en Lov om Undervisningen paa Landbohøjskolen, og i at sige, at netop naar vi udvider Undervisningen der, kunne vi ogsaa gaa ud at udvide Landbrugsundervisningen i de mindre Skoler. Jeg tror altsaa, at det her foreslaaede er ganske vel overvejet, og naar jeg skal udtale mig om dette i Forbindelse med de ærede Herrers Forslag, vil jeg sige, at hvis man skulle ville vedtage Forslaget under Nr. 12, vilde jeg meget beklage det. Det vilde i Virkeligheden være at stille sig paa et meget for- melt Standpunkt, nemlig det at sige, at det, vi give til Industriens og Søfartens Understøttelse, give vi paa Jernstolsloven, og derfor ville vi, at man ogsaa for denne Sags Vedkommende skal gaa ind paa Jernstolsloven og der søge om en Understøttelse i Stedet for at have en Lov, der bestemmer, at under de og de Vilkaar kan der ydes Understøttelse til disse Skoler. Det forekommer mig ikke, at den reelle Forskjel er saa stor, at man af den Grund kan holde paa, at § 5 skal gaa ud. Saa vilde jeg hellere sige omvendt, at der var Grund til at fordre, at det, man vil

gøre her og for Søfartsskolerne, skal man ogsaa gøre for de andre Skoler og komme med en Lov, der bestemmer Understøttelserne til Industri- og Realskoler. Det kunde jeg finde mig i, men det her stillede Vædringsforslag maa jeg fraraade.

Ligeledes fraraader jeg Vædringsfor- slaget under Nr. 13. Den 3de, der ligger til Grund for dette Vædringsforslag, er meget tiltalende for mig. Hvis det havde været saaledes her i Landet, at man fra Først af havde vist nogen Tilbøielighed til at komme til Amtsraaderne, oprettede af Amtsraaderne, vilde jeg have fundet en saadan Indretning fortræffelig. Hvor- for man ikke er kommen dertil, kan jeg ikke sige, men det ligger ikke saa fjærnt at tænke sig Grunden. Amtsraaderne ere jo Landkommunernes højere Instants, de have med alle kommunale Anliggender at gjøre undtagen netop med Skolevæsenet. De kunne faae Leilighed til at træde i en vis Forbindelse med Skolevæsenet, forsaavidt nemlig Kommunerne ville laane Penge til Oprettelsen af Skoler, og dette skal appro- beres, men ellers er det ikke Amtsraadet, men Amtsforvalteret, der behandler Skole- væsenets Anliggender. Og Amtsforvalteret raade ikke over selvstændige Midler, de hente deres Midler fra Amtsraaderne og Kjøb- stæderne, og de Herrer ville vide, at det undertiden er meget skarpe Minimums- ligninger, der fastsættes. Vi have jo hvert Øieblik med Løve at gjøre om udvidede Lig- ninger. Jeg tror ikke, at Amtsraadet er i Stand til at tage Sagen i sin Haand, og jeg lægger megen Vægt paa, at den kommer frem, idet der jo findes ikke saa faa gode Landbrugs-skoler her i Landet. Hvis Amts- raaderne ville vise nogen- somhelst Tilbøielighed til at tage disse Skoler paa sig eller blot understøtte dem — de maatte helst tage dem helt og holdent — vil det være en anden Sag. Men jeg vil tillade mig at spørge ærede Medlemmer, om der er nogen af Dem, der kjende til Amtsraaderne her i Lan- det — og en stor Del af de Herrer kjende dem jo — der tro, at dette er en Opgave, som Amtsraaderne ville tage sig af. Jeg tror det ikke, og jeg forholder mig tvivlende overfor den praktiske Nytte af dette Forslag, indtil man overbeviser mig om, at det kan nytte Noget at gaa denne Vej. Dette er min Indvending imod Forslaget. I og for sig er dels Tanken tiltalende, og jeg ind- rummer ogsaa, at man kunde udrette Ud- stilligt paa denne Maade. Men jeg tror, at vedtager man Vædringsforslaget under Nr. 13, vil Forskjellen blive den, at man faar vedtaget Noget, som vil vise sig at være af